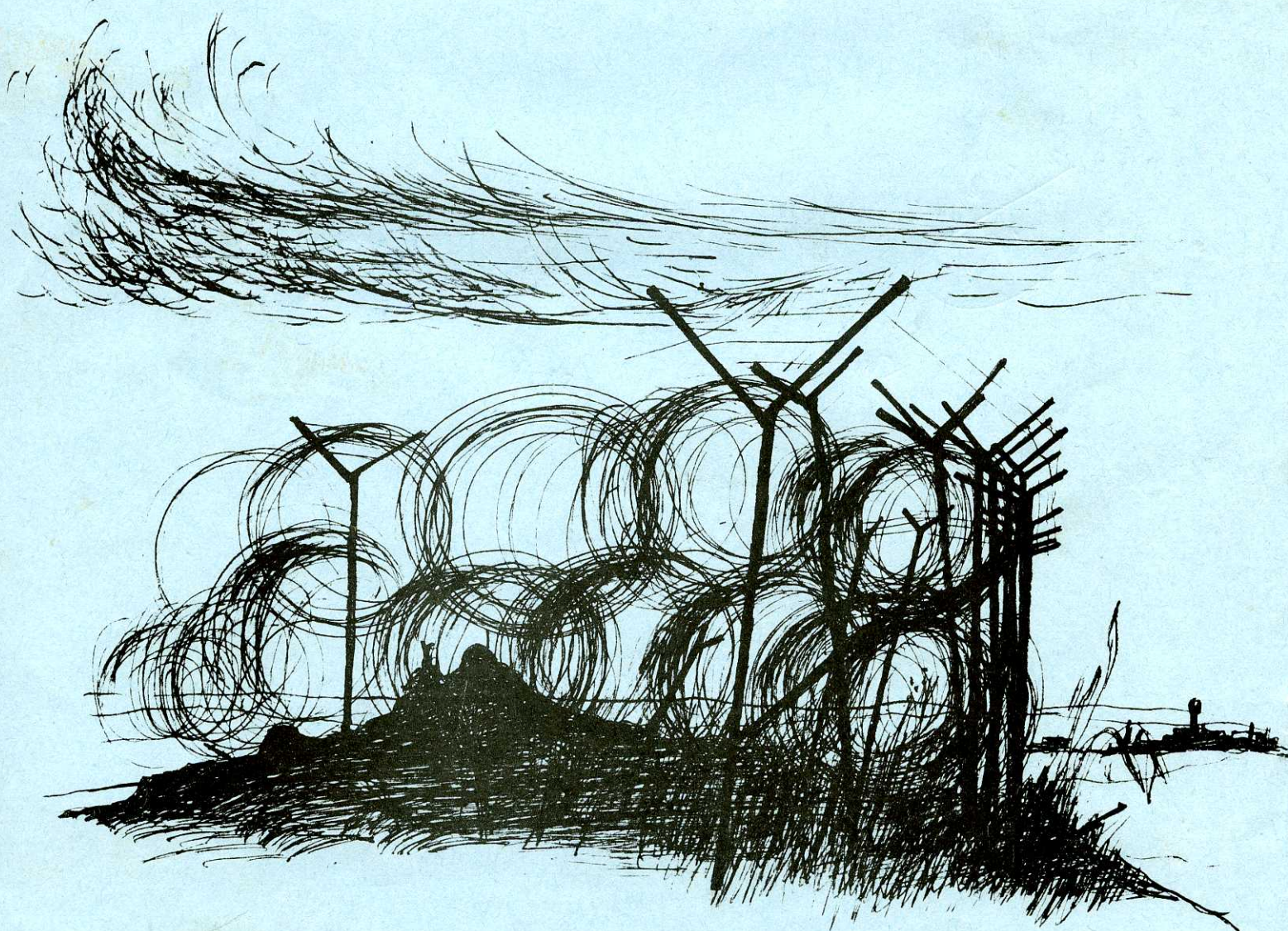

ככל סוטה

"עוד אבן ועד אחת. חומה טבעית שאין עובר ואין בא. גדר ברזל עם מנעול יל"



רוח חדשה מנשבת
רוח עיוועים, שתי גדות לירדן, ועכשיו גם לישראל
יש שתיים, גדה מערבית וגדה צפונית.
עוד מעט יקימו גדר מערכת וכביש בטחון והתנחלויות
מתפקעות ממתנחלים זבי ריר.
והאנשים בארץ צפים על הרוח החדשה הזאת כמו
שיכים ערכים על טיחים מעופפים, נוגעים ולא
נוגעים במציאות. **קִתְתִּים**
נפרשת פנורמה מפוארת של אובדן. עם הולך לאיבוד
וצפור אחת קטנה צווחת אל תמשיכו ללכת,
פניכם לתהום. והאנשים ממשיכים ללכת כשהם שרים:
we don't need no education teacher, Leave those kids alone.
ואז הם נופלים לתהום.
חבל, מי יקרא את כל-סוטה כשיפלו כולם.

ה מ ע ר כ ת

כ ל ס ו ט ה " ה ג ד ר ה ר ע ה "

המערכת: רונן, דודו, שרה
ציור השער סבא מרקי.
משכפל ומשטיע: ג'קי.
המיסד: מב"ח.
תאריך: כ"ח בתמוז תשמ"ג, 9 ביולי 1983.
חוברת מס' 5.

כשבחי הפחד

חז"ל אמרו אשרי המפחד תמיד וזה מוכיח כמה הם היו מודעים לחשיבות מרכיב הפחד בתוך נוסחת הקיום.

אדם ללא פחד, או בעל חיים ללא פחד, הם חי ללא סיכויי הישרדות. היום אנחנו משוללי פחד ובהיותנו כאלה אנו חשופים לסכנות קיומיות. אדם ללא פחד הוא אדם עיוור.

"גבעת וטרשיפ", מגיעים הארנבים הנמלטים לארנביה שריחה ריח מוות. הארנבים שבה מתנהגים באופן מוזר ביותר. הם נראים כצפים, מנותקים מהמציאות. שיריהם המוזרים שרים את היופי שבאובדן. כנוסיהם מאופיינים במערכת אימתנית של איסורים לעסוק במציאות. הם הולכים ונלכדים ברשת קורים דביקה של אובדן הזיקה למתרחש. בדרך נס הם נחלצים לבסוף ומגלים לתדהמתם שהארנביה היא בית-פטום לארנבות, בו הם מקבלות את מזונן מן האדם ובתמורה הן מקריבות מדי פעם קורבנות העולות על שולחנו כצלי ערב לחיך.

כאלה אנחנו היום, לכודים בתוך רשת ללא מוצא הנראה לעין. בתוך סבך מציאות שאנחנו מסרבים להתייחס אליה כברת שינוי. וכמו במין ריטואל דתי אנחנו ממשיכים להקריב את קורבנותינו על מזבח הדמוקרטיה שכמעט ולא קיימת כבר. מהו הגורם לבני אדם להתנהג כארנבות מהופנטות. האם זה אותו צורך בסיסי ראשוני, מצוא מסתור בפני ארעיותו של הקיים על-ידי יצירת מושג "הגרוע מכל" בתודעה, ותוך כדי יצירת המושג לפול לידי אשליה שעל ידי יצירתו השגנו בלימה, שכביכול יצרנו קו שיתחום ויעצור את הנורא מכל העומד להתרחש. כך אנו נצבים קפואים בלי יכולת לזוז ממקומנו, נמלטים מהמסקנות המתבקשות מאליהן ואומרים שהכל הוא שרשרת מקרים מקרית. מלחמת לבנון, רצח אמיל גרינצוויג, ההתפרעות ב"משיח" של הנדל, הטבח בסברה ושתילה, הפריסה מחדש, הכל מקרים סתם. אך זוהי אינה שרשרת מקרים סתמית. אלו ארועים שנוצרו כתוצאה מתפיסת עולם ואף היא איננה מקרית כלל וכלל.

מי יתן והיתה לנו את חדות ראית הדברים של הפרנואידי שנוכל לפחד קצת יותר מאותה תפיסת עולם העומדת בבסיסם של כל המקרים המקריים הללו. ושנוכל להלחם בה בעקבות פחדנו.

כל התופעות האלה אינן חדשות וקרו כבר בעבר הלא רחוק. לא לחנם רבה בעת האחרונה תחושת הדה ז'ה וו אצל האנשים. גם שם בעבר הלא רחוק, האמינו יהודים שהכל מקרי שלא יתכן שהגרוע מכל יתרחש. והוא התרחש.

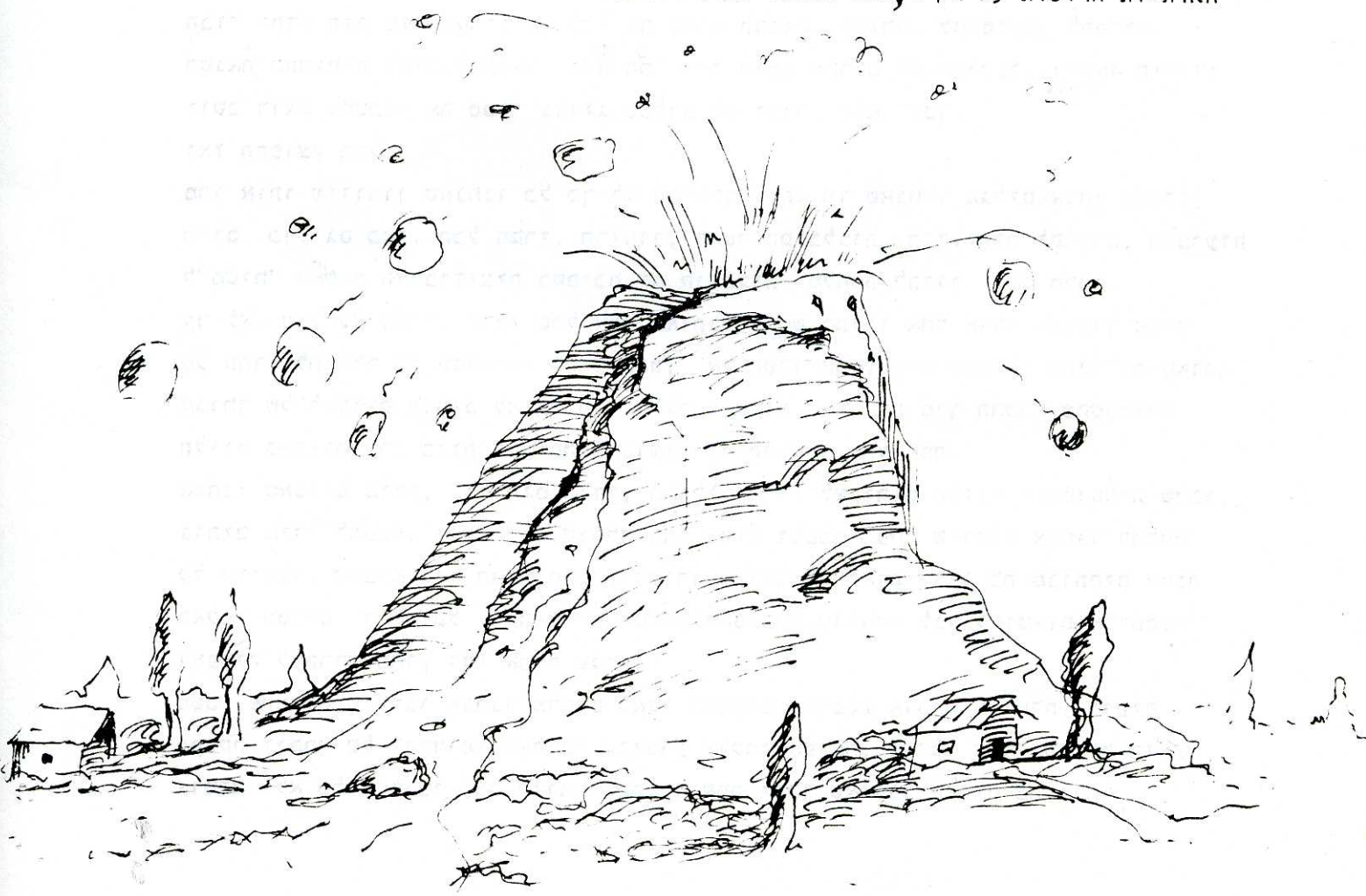
שם, באוסטריה, צפו מהופנטים במפלצת המתרוממת וראו בה אפיזודות חולפות, פרי מוחם המעוות של בריונים אטומים וחסרי דימיון. הם היו אטומים, כן, אך לא חסרי דימיון.

במאבק הנורא שבין התרבות לטמטום, נצח כמו תמיד הטמטום. בספר "נביאנו בבלי כבוד" אומר אחד המשוררים היהודיים: "איזה מין תרבות יצרנו, אם המח הנעלה ביותר יכול להשפך תוך שניות לארץ מיריה שנורתה בידי בריון מטומטם". כמונו, הם היו לכודים בתוך הרגע ולא יכלו לראות באוסף המקרים התגבשות של מנגנון אפל השואף להשיג את של מות תבניתו על ידי הסתת ההמון בתרבות ובאנטלקטואלים, על ידי אטימת מוחו של האספסוף בעטיפות משלהבות של לאומנות ורדיפת בוגדים, ומעל כל אלה רפרפו במחול של מות, כמו ברבורים לבנים באגם שחור, כל האנשים האלה עם הכוונות הטובות לבנות תרבות גרמנית חדשה, ואמרו שהנורא מכל עוד לא קרה ובלבם קיוו שלא יקרה. הם שטו על פני אירופה עטופים במעטה בלתי חדיר כמעט (פרט לכודדים) למה שקורה. הכל נראה להם כל כך מקרי ולא מתקבל על הדעת, הבריונים החובטים בסטודנטים יהודים עד זב דם באוניברסטאות ווינה. בחירתו של קרל לוגר לראש העיר, אחד בשם אדולף היטלר מגיע למקום ה-6 ברשימת המפלגה הנאצית, הבוז החדש הזה שזה מקרוב בא לכל מה שהוא תרבות, לשירה, למוסיקה, לספרות. השנאה התהומית לאינטלקטואל. האם הכל היה אוסף מקרים לא מתוכנן. רתנאו היהודי יושב דואג ומשכנע את סטפן צוויג שכלום לא יקרה, שלא יתכן. ואז התפוצץ הכל.

מהו אותו עיוורון שאנחנו כל כך לא מבינים אותו עד שאנחנו מגלים אותו בתוכנו היום. כן, גם כאן. הכל מקרי. הרימון, חוסר הסובלנות, הבוז הזה לתרבות, ההפרעות ל"משיח" האשמת האופוזיציה בשפיכת דם קורבנות למלחמת לבנון. הכל מקרי. אך לא, הכל לא מקרי. כדאי שכל אחד מאיתנו יחפש בתוכו אחר אותו מנגנון אבוד של פחד, להפעיל את מנגנוני ההישרדות. אל תשלו את עצמכם שממשלה המורכבת מאוסף מגוחך של ליצנים בורים לא תהיה מסוגלת לרשעות. אין זה מין ההכרח שהשטניות תלווה בתבונה. לרב בנות לוויתתה הקבועות הן הטמטום והעורמה. אנחנו שאננים מידי, נינוחים מידי, כבולים מידי לצנורות ההזנה האוטומטית שלנו, נוחים מידי להפגע. ראוי לנו שנפחד פחד בריא ומפכח. פחד שידחוף אותנו להלחם על קיומנו. שיביא לנו הבנת חדשות קשורות יותר למציאות שאנו כה מנותקים ממנה באלפי מסכים דקים של רמת-חיים שטחית ומטופשת, שגורמת לנו לאוטיזם אליטסטי ואפטיה למתרחש מחוץ לד' אמות שלנו.

משם, מהמקום שיצרנו אנחנו מדמים שאנו נמצאים במרפסת אופרה מפוארת. צופים בהפקת יוקרה של "דמדומי האלים" כביצוע עולמי מפואר, כאילו אין השקיעה הזאת אומרת ולא כלום לגבי עצם קיומנו בה. ובאמת יתכן שאיננו קימים בה יותר.

בחפושנו אחר המציאות האבודה אנחנו מגיחים מפעם לפעם החוצה כמו מגלי ארצות
נועזים שיוצאים למסעות רבי עלילה בארץ לא נודעת, שגבולה מתחיל במקום בו נגמרת
גדר המערכת של הקבוץ. אז אנו מעלים הכל על הכתב ומפרסמים בהוצאה מכובדת תחת
השם "פה ושם בארץ ישראל" כסתיו או באביב או בכל עונה אחרת, ומתקפלים חזרה כשבלול.
אם נמשיך כך נמצא עצמנו מהר מאוד מול התפוצצות, כמו שם באירופה. לכן כדאי
להתחיל לפחד, אל תדאגו, אחרי הפחד יבוא המאבק.
הגיע הזמן לשאול את הבלתי אפשרי. לא לחפש את עוולות העבר בעבר, צריך למנוע
אותן היום.
את אריק שרון פטרו אחרי המלחמה, מה היה קורה לו פוטר לפניו. הממשלה הזאת
חיבת ליפול לא בגלל מה שעשתה, אלא לפני מה שהיא עלולה לעשות. ולעניין הזה
כדאי להתגייס. כולם. אחר-כך למי תבואו בטענות?
האותיות חרוטות על הקיר, האם תוכלו לקרוא אותן?



מה היא שנאה?

לא קל להעביר במילים הסבר לרגש. בוא נאמר ששינאה זה זעם נוראי, חזק מאד כלפי אדם אחר או יצור כל שהוא או אף גורמים שונים.

מי אוהב לכעוס?

יש שאוהבים לכעוס לעיתים קרובות ויש שמעדיפים לא. יש שמשתדלים לקבל את הרוב בהבנה ויש שמעדיפים ללכת כנגד, דוקא! ולא להבין ולא לקבל.

אדם חס מזג ישנא לעיתים קרובות יותר כתוצאה מהזעם הפנימי שבתוכו. אדם נינוח לעיתים פחות קרובות. אדם פשוט-ראש שונא לעיתים רחוקות מאד היות והוא ממילא לא מבין שעליו לכעוס.

מה לנו ולכל זה?

אנחנו, תלמידי ישיבת הקבוץ חונכנו (ברובנו) לגישה פתוחה ולהבנה. אנחנו פתוחי ראש בחשיבתנו, "חופשיים" ומתבטאים כרצוננו מתוך ידיעה שאצלנו יש הבנה.

ככפר הנשיא ניתן להתבטא באופן חופשי למדי כי זו המנטליות שפיתחנו. משמעות הדבר: אנחנו קצת יותר פתוחים "לקבל".

סובלנות והיכולת להבין ולקבל, הינם עזר לכל אורך הדרך. המילה שנאה מופיעה ב"כל סוטה" לאחרונה באופן שיגרתי. היא יוצרת אורה קיצונית - שלבטח מאפינת את ריגשותיו ותיסכוליו של הכותב באופן אבסלוטי, אך מאידך גיסא גם מעבירה לקורא מסר. יבין הוא את שברצונו להבין.

כשהייתי בחו"ל, רחוקה מהאורה ששררה כאן פסחתי על המאמרים הממורמרים כי לא התחשק לי להכנס לאורה הלא נעימה הזו.

גם כאן אמשיך לפסוח על אותם המאמרים המבטאים התמרמרות שכולנו בין כה וכה ערים לה ומרגישים בה גם ככה היות ומאמרים כאלה לא מחדשים לי כלום ולרוב רק מעודדים לאורה שלילת.

אין אני פוסלת התבטאות חופשית כלל וכלל אך באותה מידה מקוה שאנחנו ערים מספיק למינוסים כמו שלפלוסים שיש בדבר.

ולסיום - לכל חברי שמזועזעים מהמאמרי הרציני - נא להרגע. לא השתני... (רק קצת פקחתי עיניים).

א ו ר ה



בעצם הפסקתי לקרא ב"כל סוטה"
מזמן.

לא בגלל הדעות המובאות שאינן
מקובלות עלי. דעות משתנות
וגם אם לא, הן מפרות יותר
ממה שהן מפריעות.

ולא משום שלא מעניין.
ולא בשל קנאות לדברי הכפר
או משהו כזה.

אלא משום שהוא נותן אפשרות
לצעירים טובים - ואין לי
סיבה לחשוב אותך כאחרים -
לפרסם מילים כל שהן, בלי
מחשבה, בלי יומרה של אמנות
אפילו, ומבלי שהן מהוות דעה
של ממש - רק בשביל הסנסציה,
בשביל תשומת הלב.

- קראת מה הוא כתב ?

- מה קרה לו? הוא כזה נחמד

- צריכים לדבר אל ליבו

- זה מה שקורה עם החינוך שלנו

למה הדבר דומה?

משפחה מכובדת מקבלת אורחים

עוד יותר מכובדים. כשכולם

יושבים בסלון, מגוהצים מכופתרים

ומעונבים נכנס הילד וצועק:

"אתם קאקא ופיפי וקאקא ופיפי!"

ומישהו עוד עשה לך כבוד וציטט אותך באספה.

ו א נ ד ר ט ה פ נ י ז ק ן

נו, באמת.

ט ו מ י ע



מתוך שיר השירים

"הבה נרגילה ונחששה"

ע צ ע ב ג ר ו ן נ י ח ר

ובעצם איני יודע היכן להתחיל. באם חשבתי לטומי שמלאכת הכתיבה תהא קל- עלי כתמיד הנה התבדתי. כי איך בכלל מתמודדים עם השנאה והניכור ועוד כהנה וכהנה מילים מפוצצות הממלאות את ז'רגון חיינו ומעכירות את דפיו הלבנים של עלוננו. כן. דפים לבנים ותמימים המעלים לאיטם עור וגידים ודם של חיים. כך. מדפים לבנים לדפים אדומים של דם ואחר כך גם מסגרות שחורות, מה רע. וכך הם מדברים על הסתאבות והתנוונות והכעור, לפיו והרבה אחרים שצועקים את זה מעבר הסמבטיון, כך קולם נבלע במימיו של נהר אגדתי הממשיך וזורם לאיטו עד עולם. השנאה לא מסתדרת להם.

הם אומרים: "אתם שונאים, אבל למה לתחנת האוטובוס אקספרס". הם אומרים: "תשאירו את זה לפלחים. הם כבר יעבדו את הקרקע ויאבדו את הקרקע ואת היבול יקצרו ואחר כך הגשם, כמה טוב הגשם, כמה טוב ישטוף את הכל, את הקול ועוד שנה ועוד שנה ועוד שינה".

כן, אבל דור הולך ודור בא ורק השדות מוריקים, מרוקנים את נדבת אסמיהם לתוך הגרונות הניחרים הנוחרים של האבות המזדקנים. וכך שלא במזיד נפלט דבר התורה בשטף, דועך עד סף הויתור. והסמבטיון רבותי הולך וגדל.

עוד אבן ועוד אחת, חומה טבעית שאין עובר ואין בא. גדר ברזל עם מנעול יל. ואחר כך הקוצים ומטע של אבוקדו להיט העונה וגדל וגדל ומסתיר את הנוף. כך המבט, המבט נעצר מטר אחד קדימה וטומי אומר שהילד צועק: אבא, אמא, קקי, פיפי. ולעצם הענין -

ציטוט:

"ארץ זבת חלב לארוחת הבקר, צלחות וספלים
מפלסטיק כחול בשורה, קולקטיביות רעיונית,
ערכות הדדית מוסדות התנועה; משק מתוכנן ליניארית
בעזרת מחשב, בולדוזר עוקר כרם שאינו ריווחי,
בבקר מתעוררים לקול מטוס ריסוס, לא עפרוני;
שיויון ערך האדם והעבודה שתוף ביצור בחינוך ובצריכה,
על שיויון לאחר המוות מקפידה ועדת ההנצחה;
אדם מאוזן וסינתטי, מזכיר פנים ומזכיר חוץ,
ועדה מיוחדת למקרים חריגים העלולים לצוץ.
אני עליון מופנם של החברה, דעת קהל כמטרה,
עו"ד צמוד, תחנה ליעוץ; כך בונים קבוץ"

.../...

ועוד:

"חלום התבונה אילו בא עכשיו יונה וצועק "עוד ארבעים יום" הייתי צוחק; אבל הוא כבר סופר את הילדים;

שנתיים לפני הרעש, שנה לפני וההר

מחכה; שיבנה עוד כדי שההרס יהיה יותר יפה".

השורות היפיפיות האלה, מובאות מתוך ספרו של חבר קבוץ עין שמר עלי אלון.

איני רוצה להכנס כעת לתוכנו של הספר למרות שדן בדברים הבוערים והכואבים

ביותר של הקבוץ. הייתי רוצה שוב להתחבר אל טומי ואל הדברים הקשים והבוטים

אשר מטיח בקול והרבה אחרים בשתיקתם הרועמת.

מהו בכלל חלום התבונה של עלי אלון שהוא דור שני של מייסדי קיבוץ. זהו אינו

חלום שלו - זהו חלום הכמעט בלתי אפשרי של הוריו במציאות הארץ ישראלית

של שנות השמונים. זהו חלום של טומי. מה יותר טבעי מלהאמין בתנועה הסוציאליסטית,

התבונה דורשת את זה במציאות הקיבוצית הנאורה.

אז אלדד ואבישי ומקס - הם הולכים. כי לא היית כאן לעצור אותם באידאה. לא היית

כי התעקשת להגן על החי והצומח ולא על טבע האדם וגם אריק שניחן בכשרון נדיר

של שנוע עסק זמן רב מידי במדע העוסק בצורות התנועה של החומר ועיבוד האנרגיה

בטבע והלכו לו בניו. ואז הדור הגוסס בורח לתוך מסתור העשן הלבן והאנשים שואלים

למה? למה זה כך, מאיפה צמח?

ולעצם העניין, -

אין אפשרות כעת לבוא ולהטיל את האשמה באחרים, צריך להמשיך ולהתמודד איתה

'יחדיו' - טומי ואלדד ואורה שעל השנאה וכולם.

ולהתחיל להבין - הקבוץ זה כבר לא מה שהיה פעם.

"חלום התבונה" מתמוסס לאיטו באטמוספירה, ילדי כיתת ארבבל לקחו אותו איתם כחללית

הזמן למקום אחר וכאן על הקרקע החרוכה במקום שפעם עמדה החללית נשארנו אנו

עם "מציאות ה ת ב ו נ ה " .

ולעצם העניין - זה העצם של הכלב, זה הכלב מת מזמן.

ר ו נ ו

דניאל דה מלאך, חבר קבוץ רביבים. לומד בסמינר אפעל.
כקורא קבוע של כל סוטה, התחבר חזק לצעקה לפני שנה
בראשיתה והיום מרגיש מתרחק מהעלון וממה שהוא מבטא.
(כותב את המכתב מלבנון - מלואים).

ה ש נ א ה - ד ג ל ?

אני רוצה להתייחס בעיקר לעלון השנה למלחמה שיצא לפני כהודש. לצערי שכחתי
(כרב רשלנותי) את העלון בבית ולכן לא אוכל לצטט בדיוק את הקטעים שקוממו אותי.
למרות זאת אני מקוה לזכור את רוח הדברים בלי לסלפה.

הקטע ש"היקפיץ" אותי ממש היה של איתי, ראיתי בו קרקטורה של מה שמשמע מכל
סוטה לעיתים ואיני שותף לו. השנאה כדגל לנופף בו! חס וחלילה עוד מישהו יחשוד
באיתי שהוא אוהב ערבים, או אדיש להם. לא ולא! הוא מטובי השונאים!! גם אלדד
במכתב הפרידה מסביר: "אני שונא את העם הזה". וזהו: הכל מובן ואין מה להוסיף.

ואתה תופס לפתע שהשנאה היא מוטיב מרכזי וקבוע בכל סוטה במשך שנה: שנאה לשרון,
לערבים. והשנאה היא מעולם לא היתקדש בונה.

ואני כבר שומע את התמהים: "מה הצביעות המתחסדת הזו? וכי אפשר שלא לשנוא?
נכון, השנאה היא רגש אנושי, שהרשות בינינו לתת לו ביטוי, אך זהו גם רגש הרסני
שעלינו להתמודד איתו ולהלחם בו ולא לשמור עליו, לעטוף אותו, לטפחו ולפנקו
כאן גם מתערב גורם הזמן.

הדברים הבוטים שנכתבו לפני שנה, בסערת המלחמה ומייד לאחריה היו בעיני זעקה
כנה ואמיתית, אך האם ניתן לצעוק במשך שנה? גם ילד שבוכה זמן ארוך מידי מתחיל
לזייף ולשכוח למה הוא בוכה. מטבע הדברים אתה מצפה לבחינה מעמיקה יותר של
הדברים, מבט שני מכיוון אחר קצת, הבחנה בין גוונים שונים של אפור בין לבן
לשחור..... ו א י ן .

איתי, האם באמת כל ההבדל בינך לבין אנשי גוש אמונים הוא הנכונות שלהם למות
למען השנאות המשותפות שלכם? הדרך שאתה הולך בה מובילה לטשטוש עמדות.
נכון, היום ניתן להסביר את ההתנגדות למלחמת לבנון מטעמים תועלתיים גרידא:
אבדנו 500 חייל ולא שפרנו את מצבנו, אך האם עובדה זו היתה כה בהירה גם באוגוסט
שנה שעברה? מעבר לכך, מטרתנו המשותפת היום (אני מאמין) היא למנוע המשך המלחמה
או את המלחמה הבאה. (עם הסורים?) אולי המלחמה הבאה תהיה "כדאית"?

במהלך ההיסטוריה היו מלחמות רבות שעלו לתוקפן במעט קורבנות והביאו לו כבוד ועושר, האם אנו מצדיקים אותן? הרי האבסורד במלחמה מתגלה רק כשאנו חושבים גם על הקורבנות שבצד השני. מנקודת המוצא של שנאת ערבים, איך ניתן למנוע מלחמות בעתיד?

איך שלא נסתובב סביב הבעיה אין להתחמק מכך שאהבת האדם באשר הוא אדם היא אולי רגש לא פופלרי, אך הוא היחיד היכול לבסס התנגדות אמיתית ועקבית למלחמה.

ולנושא הסרוב: אישית התלבטתי רבות בנושא בקיץ שעבר, בזמן המלחמה ובסתיו ב"נגלה" השניה. היום אני יכול להגיד שהבחירה שלי לשרת היתה יותר מתוך חולשה מאשר מתוך אחריות. פחדתי "לשבור את הכלים".

למרות זאת, הפעם לא היססתי כלל. נראה לי שהמצב שונה לגמרי ואנסה להסביר למה: ראשית, וזה העיקר, היום איננו הורגים אלפי אזרחים ומנשלים מבתיהם בפעם השניה רבבות אחרים, כפי שעשינו בקיץ שעבר.

שנית, איננו שוהים היום בלבנון נגד רצון הממשלה שם. שלישית להערכת היום, בניגוד למצב לפני שנה אנו באמת מגינים בלבנון על קרית שמונה. נכון, גם אני חולק על התבונה בהתניית נסיגתינו בנסיגה סורית, וניתן לטעון גם, שעדיף כמה קטיושות בצפון מאשר מאות נפגעים. עם זאת, השיקולים הנ"ל הם תוענתיים ולא מוסריים. מי שמסרב היום אינו מסרב מבחינה מצפונית אלא פשוט אינו מוכן לסכן את חייו למען אחדות הצבא, קיום החוק וכו'. אני מכבד את עמדתו בתנאי שיכיר במה שהיא מבחינת באמת. חבל רק שלמרות השיקולים שבניתי יש היום יותר סרבנים מאשר לפני שנה.

אני חש "שהתפזרתי" בלהט הפולמוס. בעצם רציתי לומר שכואב לי שאנו מתרחקים. שחוג האנשים שכל כך ביטא את רגשותי לפני שנה נשמע לי היום זר. אני תוהה אם אין לי אפילו שותף אחד בין צעירי כפר הנשיא, ואם יש מדוע הוא שותק?

ד נ י א ל ,
רכיבים.

"עַד הַשְּׁנִיָּה הָאַחֲרוֹנָה"

זו הפעם הראשונה שכותב אני בדפי "כל-סוטה" - פשוט לא היתה לי סיבה לכתוב לפני כן. בעצם כן היתה לי, אבל היכיתי לדחיפה. כשקראתי את העלון האחרון, משך המלואים בזמן האחרון, הרגשתי את הצורך לשפוך כמה דברים החוצה. אני בעיקר מתיחס לכתבות של תמיר ואיתי לנדסברג, כי כל אחד בדרכו הוא עורר בי הרגשות מסוימות.

במבצע של"ג גוייסתי שלושה ימים לפני הפסקת האש הראשונה - לא אשכח את השעה 12.00 בצהריים, יום שישי 11 ביוני 1982!

אני טנקיסט, ביום חמישי בלילה פרצנו לתוך לבנון דרך מטולה, התחלנו להלחם ממש בשעות המוקדמות של שישי בבוקר וסיימנו את שלנו עד השעה 12.00 בצהריים. המבצע שלנו היה לחלץ חטיבת טנקים מהגזרה המזרחית שנלכדה על ידי הסורים. בשלב מסוים התחלנו להרביץ פגזים בכיוון האויב הרחוק.....

...! "תותח..... מעור..... טנק על..... אש!!!"
טוען פגז (באדישות מוחלטת) מצמד לדופן הצריח, פותח נצרה ו..... מחכה לזעזוע ורתיעה של התותח....

"אין ירי!" "צועק התותחן."
פותח סדן, סובב פגז חצי סיבוב ימינה, סוגר סדן, פותח נצרה.....
"אין ירי!"

פותח סדן, מוציא פגז (עדיין באדישות - כאילו באימון) טוען פגז חדש, פותח נצרה ו.....
"אין ירי!"

בינתיים מחליפים עמדה, כשהרעש של פגזים מטנקים שכנים מלווה אותנו. אני מנסה להתגבר על התקלה של התותח באותו הזמן - מוציא מחט ירי, מנקה אותה, מחזיר למקומה, בודק ירי..... אין
פתאם פותחת עלינו הארטילריה הסורית - פגזים נופלים לימין ולשמאל. באותו הרגע גחיל אני להרגיש את הפחד האמיתי של המצב - ואנחנו גם עם תותח דפוק וחייבים להסתמך על המקלעים בלבד!

כאן הייתי רוצה להתוודות:

א. לפני המלחמה, היה בלתי אפשרי להשלים עם העובדה שיום אחד אשתתף במלחמה - פשוט לא האמנתי שלי זה יקרה, למרות שמדי פעם הייתי מדבר על "המלחמה הבאה"

.../...

ב. ממש קשה לי להתוודות, אבל הארטילריה הסורית שהפחידה אותי עד מוות, עוררה בי הרגשה נוחה מצפונית שבסופו של דבר לא הצלחתי לירות פגזים.

ג. בליבי לא רציתי להתגבר על התקלה בתותח, למרות שלא זלזלתי בנסיונותי לתקן אותה.

ד. אני לא שונא, לא ערבים ולא יהודים!
תשפטו אותי!!

..... ממשיכים בהסתערות על היעד, שלושת המקלעים בהרמוניה מושלמת, פתאום מזהה אנשי חי"ר מתפזרים לכל הכיוונים, חיילים במדים כמו שלנו! מספיק לרסס עם המקלע, מסתכל שנית... אחד מהם מפסיק לרוץ, מסתובב, ידיים באויר חמישה מטר ממני...
...ואני עם המקלע....

הוא סופר את השניות האחרונות שלו... מסתכל כי ישר בעיניים... אני מרגיש את הפחד שלו...
לא יכול! לא רוצה! לא מוכן לזלזל בחיי בן אדם!

מוקדש לאיתי לנדסברג: דבר אחד לימדה אותי המלחמה, הוא שלגבי לא קיימת שנאה - פחד, התרגזות ואי התגברות, כן לדעתי, השנאה שעליה אתה מדבר, היא בעצם אי-התגברות על העובדות הקיימות מעורבת עם אי סבלנות - מזה כולנו סובלים.
אינני מציע שצריך לקבל את כל העובדות בלי להזיז אצבע, אבל יש לשבור קצת את האגואיזם כדי שנוכל, לאט, לאט לעלות את רמת האנושות של בן האדם. אולי יום יבוא ונגיע לאוטופיה, שם כולנו נהיה על אותו הגל, במידה ולא נשמיד את עצמנו לפני כן!

.....הארטילריה נמשכה לרדת עלינו

השעה 11.00 ובעוד שעה הפסקת האש....

שעה אחת לחיות או....לא לחיות

שעה שנמשכת עשרות שעות....

עד השניה האחרונה!

11/7/71

" צ י נ י ה כ ל צ י נ י "

שנה אחרי. אחרי אהמד והסוס בבריכה של כפר הנשיא. השדות שוב צהובים. אין פטריות עשן. אוטובוסים עייפים עושים את הדרך בפעם ה-365 לפחות לכיוון צפון. אנשי תל אביב (זוכרים) עדיין עולים צפונה כדי לדאוג שבקרית שמונה לא ישנו במקלט. אנשי תל אביב אם כן, הולכים לישון על כביש בירות-דמשק. יש שם הרבה מיטות הרבה מאד מיתות. אפשר לישון שם בכל מיני צורות, בכל מיני תנוחות וע"י כך לאפשר לחבר'ה בקרית שמונה לישון ערומים במיטה.

שנה אחרי. המח ריק, הרגשות כבר מזמן קהים כמו מסמר חלוד תקוע בארון מתים רקוב, קבור בבזץ סמיך מסריח, המח ריק אחרי שהשתפך לכל כיוון אפשרי ואתה פותח את המקרר בבוקר שלא לדבר על העיתון והכל ציני, הכל ציני, חברים חיילים ילדים! העולם כולו הפך ציני!

כוס חלב במקרר מזכירה לך את הפרות שעלו על מיצררים באחו של עין זחלתא. והבשר בפריזר מזכיר לך את הסוסים השחוטים בסברא ושטילה. סוסים פלשתינאים שחוטים. אתה פותח את ארון הבגדים לקראת המילואים הבאים, מסלק את החולצה של יש גבול שעושה לך פשוט טוב על הנשמה. החזירו את החילים הביתה... ונזכר שמישהו הוסיף בשרותים של האוניברסיטה את המילה "חיים" בין חיילים להביתה. מאחורי החולצה המדים עם הכתובת הצהובה צ. ה. ל. - מה זה? מה זה ראשי התבות האלה? מה זה! אתה צורח. עוטף את הנעליים בעתון שחור לבן רגיל בכותרת משנה כתוב "500" ולידו צה"ל נוקט אמצעים למניעת פגיעה בחייליו בלבנון - אתה כבר מספיק לצרוח לא נעים זה כבר מגוחך הכדיחות האלה בעיתון, סאטירות בעמוד הראשון... למה לא כובשים את לבנון אם יש כל כך הרבה נפגעים שם... תמונה של ארבעה חיילים מסירים על כביש ומתחת הסבר: "סיור של צה"ל מסיר על כביש ראש הנקרה-בירות" בעקבות התגברות הפיגועים בכביש זה". מושג חדש בגאוגרפיה הסיורית של הכתובת הצהובה שעל החולצה הצבאית. אתה רוצה להיות ציני ולהוסיף כביש ראש הנקרה-טריפולי-אנקרה-מינכן-לונדון-ניו יורק-טוקיו-האנוי-רכת עמון-שכם-חיפה-ראש הנקרה אבל זה כבר לא ציני. דפדוף קל לתמונת שרון בקנדה עם 17 שומרי ראש (איפה הקלאצ'ים איפה?) והוא מבקש ועדת חקירה ולסגת מהשוף! אריק מותק, אתה רוצה לחבק אותו חיבוק ציני - אלוהים - אפילו אריק ציני ואם הוא לא ציני אז למה הוא אומר את זה.

שנה אחרי. אתה פוגש את החבר'ה לקראת המילואים. לראיונות שחרור באים 25 במקום ה-5 שאיפיינו את המילואים מידי שנה רגילה. מה קרה חבר'ה צמחו בעיות כל כך הרבה בתוך שנה, פתחתם עסק, הכנסתם שמונה נשים להריון והתגרשתם מ-7 אחרות? לא. הם אומרים נאנחים. ואתה מביט להם בעיניים והצרות שלהם נשמעות ציניות כי הם לא מתכוונים

בכלל לצרות האישיות שלהם ואתה מכיר אותם ויודע שהם יכולים לסגור את העסק לשנתיים ולעמוד עם חגנש קפלד נגמש 24 שעות רצוף בקור, חום, בלי אישה וילדים ולא לצאת הביתה חצי שנה ולהמשיך לאהוב את היחידה ואת מה שנקרא פעם "הצבא" אבל עכשיו פתאום נשפכת להם הציניות מהעיניים ואתה אומר לעצמך - רכונו של עולם אפילו הצרות הפכו ציניות.

שנה אחרי - בגין עצוב, הוא מדוכא אומרים לנו. המספר 500 כואב לו, הוא עגול והוא גדול והוא מחול והוא הכל. החיילים, אתם, כן, נבלות שכמוכם אתם גורמים לו לשברון לב, מה אתם מתים שם? מישהו בקש ממכם? פוי! תתבישו לכם, ככה לעשות לאדם זקן דואב וכואב? - בגין עצוב. הילי בגין אני רוצה לצעוק תמצא לך בדיחה אחרת - זה כבר לא עובד העניין הזה - זה תרגיל של גולדה או אשכול היום זה לא עובד... אבל בגין לא שומע הוא אפוף, שפוף, כפוף, עטוף בשוף.

שנה אחרי רפול! רפול רק השם עושה לך ציטטה בלב. רפול המסומם. המלחמה על בירות היא המלחמה על ארץ ישראל. תיק בלב, פעימה נעצרת. האם האיטלקים הצרפתים והאמריקאים היושבים בבירות נלחמים על ארץ ישראל? הילי רפול למה לא התרכזת בנגרות כשהיית צעיר?

שנה אחרי - אמהות נגד שתיקה. אולי הן יזיזו משהו. הן בטח לא ציניות. אבל הן נכנסות לבגין ודורשות שצה"ל יסוג מיד מלבנון תוך הבטחת שלום הגליל... תוך הבטחת שלום הגליל. והן לא מבינות שזה מה שנדמה לבגין שהוא עושה כרגע, אמא, אמא תעשי עוגות לא פוליטיקה... ואם את עושה פוליטיקה אל תגידי שאת עושה עוגות.

שנה אחרי הכל ציני. פקודה בצבא: המטרה: "להחזיר את כל החיילים שלמים ובריאים הביתה" אם זו המטרה למה להוציא אותם בכלל אתה שואל, אפשר להשאיר אותם שלמים ובריאים בבית ואז לא נצטרך לשמור עליהם שישארו שלמים ובריאים שם.

שנה אחרי, שנה לפני, שנה בתוך. אפילו להגיד "שנה אחרי" נשמע ציני.

שנה אחרי נפגשים בכלא 6. נפגשים עם שלטים בככר מלכי ישראל ונפגשים עם דמעות בבית קברות. אומרים שלום ומבקשים להוסיף לא שלום הגליל. שנה אחרי מה זה יהודה ושומרון ושומרון? איפה הגדה המערבית? באיזה צבע הקו הירוק? אינפלציה נמוכה - כן לפחות היא. בשלוש ספרות נחוכה. מה יש 160% זה פחות מ-500 הרוגים.

שנה אחרי. ארידור אומר שהעיקר שיהודה ושומרון לנצח שלנו - ארידור חמודי אתה סופר כסף או סוחר קרקעות או סוחר אדאולוגיה או מה אתה בכלל עושה ילד גבוה מתולתל שלי, ילד קטן שלי, קרפדה מצופלחת. מה הקשר בין וידאו, לכנון, טלויזיה צבעונית ויהודה ושומרון - הא? מה הקשר? רובים מצולבים עם קפלד וברושים ברקע? מה? מה הקשר? ירי של 5 מטחי חסרי קליע לשמים החפים מפשע? מצולם בצבע - זה הקשר שלך יא שרצר שכמוך.

שנה אחרי. אפילו הבכי הפך ציני - על מה אתה בוכה? אומרים לך על אותו דבר שככית לפני שנה! אז מה הטעם טמבל, כמה שנים אפשר לבכות? די תפסיק תראה שיהיה לך יותר טוב.

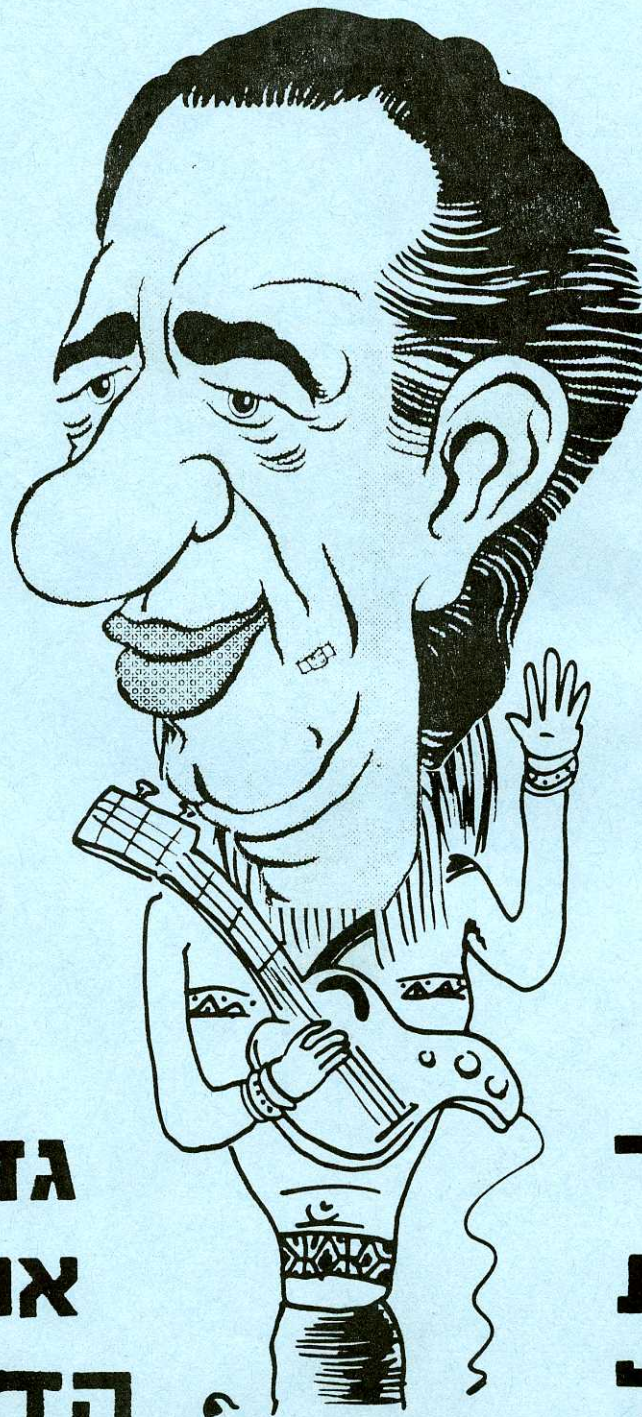
שנה אחרי כגולם. העיניים של המדינה. בג'בל ברוך מביטות על הדשא הצהוב של השכן. אבל לא מצליחות לראות את הכרס של עצמך. העיניים אבדו את הגוף. והצנחנים | המנון הצנחנים, יש משהו יותר ציני מ... "כין שמיים וארץ עוד נפגש עוד נפגש" מאריות קלו מנשרים גברו ומדרוזים ונוצרים נפלו! אלהי אברהם, יצחק ויעקב, אלהי דוד, שלמה וגם ירבעם בן נבט - האם בראת את הציניות ביום השמיני? ואם כן למה הנחלת אותה לנו? רצינו לשבות מכל מלאכתו רצינו לנסוע לחו"ל ביום השמיני, לא רצינו למות כחול על שפת הים. לא רצינו לפזר את זרענו על כל הארץ? לא רצינו לפרות ולרבות ולמלא את המזרח התיכון?

שנה אחרי. לא נשאר הרבה. קצת חיוך מאולץ למי שלא אמר משהו ושתיקתו נשמעת צינית, קצת דמעות יבשות למי שעוד לא בכה ודמעותיו יבשו באגם קרעון וקצת תולעים ציניות שמחללות ומכרסמות וחופרות ומעכלות אותך מבפנים משאירות רק רימות לתולעים נוספות שמשאירות חלל ריק, חלול, רקוב, מסריח, שהולך ונעלם ולוקא איתו אפילו את התולעים עמוק לתוך האדמה.

א ת י ל .

פוסטר צבעוני ענק

של הזמר



גזור
את
הדחליל

גזור
את
האלייל